

Limba și literatura română

Ghid complet
pentru Evaluarea Națională

- clasa a VIII-a -

Competențe generale și specifice

1. Receptarea textului scris de diverse tipuri

- 1.1. Identificarea informațiilor importante, a temei, a ideilor principale/secundare din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale
- 1.2. Corelarea informațiilor explicite și implicite din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale
- 1.3. Recunoașterea modurilor în care sunt organizate informațiile în texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale
- 1.4. Prezentarea unor răspunsuri personale, critice sau creative pe marginea unor texte diverse
- 1.5. Compararea diferitelor puncte de vedere exprimate pe marginea unor texte diverse
- 1.6. Compararea a cel puțin două texte sub aspectul temei, al ideilor și al structurii
- 1.7. Evaluarea informațiilor și a intențiilor de comunicare din texte literare, nonliterare, continue, discontinue și multimodale
- 1.8. Argumentarea punctelor de vedere pe marginea a două sau mai multe texte de diverse tipuri, având în vedere posibilitatea unor interpretări multiple

2. Redactarea textului scris de diverse tipuri

- 2.1. Redactarea unui rezumat sau a unui text, simplu sau complex, având în vedere etapele procesului de scriere și structurile specifice, pentru a comunica idei și informații sau pentru a relata experiențe trăite sau imaginate
- 2.2. Redactarea unui text complex, în care să își exprime puncte de vedere argumentate, pe diverse teme sau cu referire la diverse texte citite
- 2.3. Adecvarea textului scris la situația și scopul de comunicare
- 2.4. Analizarea constantă a propriului scris/a unor texte diverse din punctul de vedere al corectitudinii, al lizibilității, al coerenței și al clarității
- 2.5. Aplicarea constantă a normelor privind etica redactării pentru crearea unor texte originale

3. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise

- 3.1. Analizarea elementelor de dinamică a limbii, prin utilizarea achizițiilor de sintaxă, morfologie, fonetică, lexic și semantică prin raportare la limbile moderne
- 3.2. Folosirea achizițiilor privind structuri morfosintactice complexe ale limbii române literare, pentru înțelegere corectă și exprimare nuanțată a intențiilor comunicative
- 3.3. Aplicarea achizițiilor lingvistice pentru înțelegerea și producerea unor texte diverse
- 3.4. Aplicarea conștientă a regulilor și a convențiilor ortografice și ortoepice pentru o comunicare corectă
- 3.5. Valorificarea relației dintre normă, abatere și uz în adecvarea strategiilor individuale de comunicare
- 3.6. Raportarea conștientă la normă în exprimarea intenției de comunicare, din perspectivă morfosintactică, fonetică și lexicală
- 3.7. Redactarea unor texte, valorificând gândirea logică și analogică (analiză, sinteză, generalizare și abstractizare) prin utilizarea deprinderilor de comunicare corectă în limba română literară

4. Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional

- 4.1. Identificarea unor valori culturale promovate în textele autorilor români din diferite perioade istorice
- 4.2. Asocierea unor experiențe proprii de viață și de lectură cu acelea provenind din alte culturi
- 4.3. Compararea unor elemente comune identificate în cultura proprie și în cultura altor popoare sau a unor tradiții românești cu tradiții din alte culturi
- 4.4. Argumentarea unui punct de vedere privitor la valori culturale sau la elemente specifice ale culturii naționale și ale culturii altor popoare

I. TEXTUL EPIC

TEXTUL EPIC	textul literar în care viziunea unui autor asupra temei abordate este prezentată prin intermediul naratorului, al personajelor, al acțiunii.
TRĂSĂTURI	- Textul epic transmite, în mod indirect, sentimente, emoții, gânduri, atitudini; - Acesta are o temă și mai multe cuvinte-cheie. - Se remarcă prin prezența unui narator/povestitor, instanță a comunicării narative care povestește întâmplările. Naratorul poate fi: narator obiectiv (neimplicat în acțiune) sau narator subiectiv (implicat în acțiune, ca personaj sau ca martor). În funcție de gradul de implicare a povestitorului în text, perspectiva narativă poate fi subiectivă (relatare la persoana I) sau obiectivă (relatare realizată la persoana a III-a). - În cadrul textului epic, se regăsesc repere de spațiu și de timp (cuvinte/structuri care plasează acțiunea într-un anumit loc și într-un anumit moment). - Acțiunea textului epic (înlănțuirea întâmplărilor prin care trec personajele, relatate de narator, desfășurate într-un anumit timp și spațiu) este structurată pe momentele subiectului: ➤ expozițiunea (situația inițială) indică locul, timpul și unele dintre personaje; ➤ intriga/elementul declanșator este momentul care provoacă un conflict (cauza acțiunii); ➤ desfășurarea acțiunii prezintă succesiunea întâmplărilor declanșate de intrigă; ➤ punctul culminant este momentul de maximă intensitate (situația dificilă) care determină finalul textului; ➤ deznodământul surprinde rezolvarea conflictului (situația finală). - La acțiune participă personaje. Personajul este o instanță a comunicării narative/ființă imaginară care ia parte la acțiune. Acesta poate fi inspirat din realitate sau poate fi fabulos și este prezentat din punct de vedere fizic (prin referiri la aspectul exterior, vestimentație, statură etc.) și moral (calități și defecte). Tipuri de personaj: I. În funcție de gradul de implicare în acțiune: ➤ principal (aflat în centrul acțiunii, participând la toate momentele subiectului); ➤ secundar (ajută la conturarea acțiunii și se raportează la personajul principal); ➤ episodic (își face apariția într-un singur episod al acțiunii sau în episoade izolate); ➤ figurant (martor al acțiunii, fără importanță pentru desfășurarea acțiunii).

COMPLEMENTUL DIRECT

Cd	arată obiectul asupra căruia se exercită în mod direct acțiunea. Întrebări: <i>pe cine?</i> ; <i>ce?</i>		<i>A mâncat mere.</i> <i>L-a văzut pe fratele meu.</i>
	DUBLARE: complementul direct poate fi reluat/anticipat printr-o formă pronominală neaccentuată.		RELUARE: <i>Pe fată am văzut-o ieri.</i> ANTICIPARE: <i>Am văzut-o ieri pe fată.</i>
TERMENI REGENȚI	verb/locuțiune verbală		<i>Băiatul <u>a terminat</u> cartea.</i>
	forme verbale nepersonale		<i><u>Auzind-o</u> din casă, am chemat ambulanța.</i>
	interjecție predicativă		<i><u>Poftim</u> mărul!</i>
REALIZĂRI	COMPLEMENTUL DIRECT	substantiv	<i>Maria a întâlnit-o pe sora ei.</i>
		pronume	<i>Maria a întâlnit-o în parc.</i>
		numeral	<i>L-a felicitat pe al treilea.</i>
		forme verbale nepersonale	<i>El aude tunând. Mama caută a-l ajuta.</i>
		interjecție	<i>A strigat ura!</i>

TOPICĂ. PUNCTUAȚIE: De regulă, are poziție postpusă verbului (regentului). Forma pronominală se așază înainte sau după verb. Antepunerea se realizează în vederea accentuării sale. De obicei, nu se separă prin virgulă.

REALIZAREA PROPOZIȚIONALĂ: COMPLETIVĂ DIRECTĂ

CD	realizarea propozițională a complementului direct.	EXPANSIUNE/CONTRAGERE <i>Ea <u>preferă</u>¹ / <u>să meargă</u> în drumeție.² /</i> 1. PP; 2. CD <i>Ea <u>preferă</u> drumețiile.</i>
TERMENI REGENȚI	verb/locuțiune verbală	<i>Noi <u>lucrăm</u>¹ / <u>ce ni se spune</u>.² /</i> 1. PP; 2. CD
	interjecție predicativă	<i><u>Iată</u>¹ / <u>ce am primit</u> de la ea.² /</i> 1. PP; 2. CD
ELEMENTE DE RELATIE	conjunctii/locuțiuni conjunționale subordonatoare	<i>El <u>dorește</u>¹ / <u>să meargă</u> în excursie.² /</i> 1. PP; 2. CD
	pronume/adjective pronominale relative	<i>Mihai <u>bănuiește</u>¹ / <u>cui i-am dat</u> cartea.² /</i> 1. PP; 2. CD
	pronume/adjective pronominale nehotărâte	<i>Îl <u>întreba</u>¹ / <u>pe oricare îl întâlnea</u>.² /</i> 1. PP; 2. CD
	adverbe relative	<i>Am <u>uitat</u>¹ / <u>cum se rezolvă</u> problema.² /</i> 1. PP; 2. CD

TOPICĂ. PUNCTUAȚIE: De regulă, este plasată după termenul regent. Se poate afla și înaintea regentei, pentru evidențiere, sau poate fi intercalată. Dacă este așezată după regentă, nu se desparte prin virgulă de aceasta. Când stă înaintea regentei, se poate despărți prin virgulă (virgula este permisă, nu obligatorie).